

Parlamentul României

Camera Deputaților

EXPUNERE DE MOTIVE

I. DESCRIEREA SITUAȚIEI ACTUALE

Conform legislației în vigoare, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități (denumită în continuare „Autoritatea”) coordonează metodologic procesul de dezinstituționalizare și măsurile de prevenire a instituționalizării persoanelor adulte cu dizabilități. Autoritatea acționează ca organ de specialitate al administrației publice centrale și ca mecanism național de coordonare pentru implementarea Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități (denumită în continuare „Convenția”).

Procesul de dezinstituționalizare urmărește garantarea dreptului persoanelor adulte cu dizabilități la o viață independentă.

Autoritățile administrației publice locale, în cooperare cu direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului la nivel județean, respectiv cu direcțiile aferente sectoarelor municipiului București, au responsabilitatea de a implementa obiectivele și indicatorii de performanță stabiliți pentru acest proces.

În conformitate cu cadrul legislativ actual, au fost stabilite următoarele obiective la nivel național, corelate cu indicatorii-cheie de performanță:

- Obiectivul 1: până la data de 30 iunie 2026, cel puțin 32% dintre persoanele adulte cu dizabilități instituționalizate să beneficieze de măsuri de sprijin în vederea dezinstituționalizării și a implementării unui parcurs de viață independent;
- Obiectivul 2: până la data de 30 iunie 2026, reducerea cu 32% a numărului persoanelor adulte cu dizabilități instituționalizate, raportat la numărul total de beneficiari aflați în sistemul rezidențial la sfârșitul anului 2020;
- Obiectivul 3: în perioada 1 iulie 2026 — 31 decembrie 2030, reducerea suplimentară cu 10% a numărului persoanelor adulte cu dizabilități instituționalizate, raportat la nivelul înregistrat la 30 iunie 2026.

Pentru a preveni instituționalizarea sau reinstituționalizarea, persoanele adulte cu dizabilități trebuie să aibă acces nu doar la servicii sociale de bază, ci și la servicii complementare – educaționale, culturale, medicale sau de ocupare. Acestea trebuie să fie oferite simultan sau în mod integrat, în funcție de nevoile fiecărei persoane. Autoritățile administrației publice locale au responsabilitatea de a identifica și evalua periodic aceste nevoi la nivel comunitar, utilizând metodologii standardizate, inclusiv pentru cazurile cu cerințe specifice.

Cadrul de referință pentru aplicarea acestor măsuri este reprezentat de Strategia națională 2022–2030 privind prevenirea instituționalizării și accelerarea procesului de dezinstituționalizare a persoanelor adulte cu dizabilități.

II. SCOPUL URMĂRIT PRIN PREZENTUL PROIECT DE LEGE. SCHIMBĂRI PRECONIZATE

- Dezvoltarea unui sistem suficient și diversificat de servicii, care să asigure sprijin adecvat tuturor persoanelor cu dizabilități, indiferent de tipul sau gradul acestora.
- Prevenirea instituționalizării, prin implicarea autorităților publice locale în asigurarea de locuințe incluzive, accesibile și adecvate în comunitate; acest demers implică un interval de timp extins pentru organizarea și implementarea tuturor aspectelor tehnice.
- Configurarea unui proces complex și multistratificat, care necesită o strategie clară, orientată spre dezvoltarea și integrarea serviciilor comunitare personalizate, adaptate nevoilor specifice ale fiecărei persoane; acest proces implică o gestionare eficientă a factorilor implicați și o perioadă de tranziție corespunzătoare.

Dezinstituționalizarea este un proces politic și social ce implică trecerea de la îngrijirea instituțională, precum și din medii de izolare și segregare, spre viața independentă în comunitate. Aceasta se realizează efectiv atunci când persoanele plasate în instituții beneficiază de oportunitatea de a deveni cetățeni cu drepturi depline și de a prelua controlul asupra propriei vieți; aceste obiective nu pot fi atinse rapid, fiind necesară o tranziție graduală și adaptată.

Simpla relocare a persoanelor în comunitate nu garantează realizarea dreptului la viață independentă. Procesul trebuie însoțit de programe cuprinzătoare de dezvoltare comunitară, care să includă servicii integrate, măsuri de sprijin specializat și campanii de conștientizare adresate comunității. Factorul timp este determinant, deoarece punerea în aplicare a acestor măsuri necesită planificare etapizată și adaptare la contextul local.

Măsuri propuse pentru creșterea accesului la servicii în comunitate:

- Elaborarea și distribuirea de ghiduri practice pentru beneficiari și familii;

- Instruirea medicilor de familie și a asistenților sociali locali privind traseele de acces la servicii și procedurile de sprijin;

- Colaborarea cu organizațiile neguvernamentale și mass-media locală pentru diseminare și mobilizare comunitară;

- Organizarea periodică de sesiuni de informare pentru persoanele cu dizabilități și pentru familiile acestora, în spațiile DGASPC sau în cadrul primăriilor.

Având în vedere complexitatea măsurilor propuse și timpul necesar pentru implementare, se impune prorogarea termenului de aplicare de la 30 iunie 2026 la 31 decembrie 2030, astfel încât să se asigure condițiile necesare derulării corecte a procesului.

III. IMPACT FINANCIAR-BUGETAR

Implementarea prezentei propuneri nu implică costuri suplimentare semnificative pentru autorități, întrucât se urmărește exclusiv prorogarea termenului de implementare a măsurilor de dezinstituționalizare. Măsura va avea un efect benefic pentru persoanele vizate, prin furnizarea periodică de informații privind termenul final și prin obișnuirea graduală a beneficiarilor cu schimbările generate de implementarea etapizată a măsurilor.

IV. EFECTELE PROIECTULUI DE ACT NORMATIV ASUPRA LEGISLAȚIEI ÎN VIGOARE

În urma intrării în vigoare a proiectului de act normativ, se vor opera modificările corespunzătoare în Legea nr. 7/2023 privind susținerea procesului de dezinstituționalizare a persoanelor adulte cu dizabilități, precum și în actele normative conexe.

Indicatorii-cheie de performanță ai politicii publice privind procesul de dezinstituționalizare și de prevenire a instituționalizării persoanelor adulte cu dizabilități sunt: procentul de 10% cu care se reduce la nivel național, până la data de 31 decembrie 2030, numărul persoanelor adulte cu dizabilități instituționalizate, raportat la numărul total de persoane asistate în cadrul sistemului rezidențial.

Obiectivele planificate la nivel național, ca ținte asociate indicatorilor-cheie de performanță, sunt:

a) Obiectivul 1: până la data de 31 decembrie 2030, cel puțin 32% din numărul de persoane adulte cu dizabilități instituționalizate să beneficieze de sprijin în vederea dezinstituționalizării și de implementarea parcursului de viață independent;

b) Obiectivul 2: până la data de 31 decembrie 2030, reducerea cu 32% a procentului persoanelor adulte cu dizabilități instituționalizate, raportat la numărul total de persoane asistate în cadrul sistemului rezidențial la sfârșitul anului 2020;

c) Obiectivul 3: până la data de 31 decembrie 2030, reducerea cu 10% a procentului persoanelor adulte cu dizabilități instituționalizate, raportat la numărul total de persoane asistate în cadrul sistemului rezidențial.

Față de cele expuse, solicităm dezbateră și adoptarea prezentei propuneri legislative.

Inițiatori:

Paul-Claudiu COTÎRLEȚ

Deputat PSD

Circumscripția electorală nr. 29, Neamț

Ciprian-Constantin ȘERBAN

Deputat PSD

Circumscripția electorală nr. 29, Neamț

Răducu-Adrian PĂDURARU

Senator PSD

Circumscripția electorală nr. 29, Neamț

Lista susținătorilor

Nr.	Deputat/Senator	Semnătură	Partid
1	Scamoilă Ion	PSD	
2	Adamonicăi Mirela PSD	PSD	
3	ISAC MARIUS	PSD	
4	Lungu Romar Ionel	PSD	
5	MIHUTĂ BOGDAN - FLORIAN		PSD
6	Reaș Adrian		PSD
7	ENE CORINA		PSD
8	BUDACĂ VASILE		PSD
9	BOGDAN LUCIAN		PSD
10	ADRIAN CĂL		PSD
11	BEZINARIU EUGEN		PSD
12	MIHA MARIAN		PSD
13	ȚINȚĂ ȘTEFAN		PSD

14	HUMBERICU MARIUS		PSD
15	MIHAIL DANIELA		PSD
16	FEDERIXI BOIXA - ELENA		PSD
17	RUJAN ION CRISTINEL		PSD
18	MOISE SORIN		P.S.D.
19	VLADIN SORIN.		PSD.
20	CIPERCEANU CIPRIAN		PSD
21	GRAUR CATALIN		PSD.
22	CARP IONEL		ABILIT PSD.
23	Sandra Vasile		PSD
24	FURUNA MIRELA		PSD
25	Intotero Vitalia Elena		PSD
26	Iepelny Laurentiu Cristinel	PSD	
27	Gliga Dumitru	PSD	
28	FLOROLU IONEL.	PSD	
29	BUDAI MARIUS CONSTANTIN	PSD	
30			
31			
32			
33			
34			
35			